

Handläggare
Christer Bergman
Telefon: 08-508 09 017

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Så stärker vi den personliga integriteten

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Johanna Engman
stadsdelsdirektör

Maria Härenstam
avdelningschef

Sammanfattning

Integritetskommittén har i sitt slutbetänkande, så stärker vi den personliga integriteten, presenterat flertalet förslag på åtgärder för att minska de integritetsrisker som kartlagts under deras arbete. Förvaltningen ställer sig positiv till slutbetänkandets slutsatser och förslag.

Den nya dataskyddsförordningen kommer att ställa stora krav på oss som myndighet. De förslag som integritetskommissionen presenterar innebär tydligare förhållningsregler och ökat stöd för att tillämpa hanteringen av personuppgifter. Detta innebär en säkrare hantering och ökar den personliga integriteten för medborgarna vilket förvaltningen ser som positivt. Förvaltningen anser vidare att det är önskvärt att staden centralt tar fram ett stöd för nämndernas anpassning till den nya dataskyddsförordningen. Så att personuppgifter hanteras på ett likvärdigt sätt i stadens verksamheter.

Bakgrund

Det har inkommit en remiss från kommunstyrelsen kring, så stärker vi den personliga integriteten. Ett slutbetänkande från Integritetskommittén. Remisstiden sträcker sig till den 29 september 2017. Regeringen beslutade den 8 maj 2014 att tillkalla en parlamentarisk kommitté med uppdrag att utifrån ett individperspektiv kartlägga och analysera sådana faktiska och potentiella risker för intrång i den personliga integriteten, som kan uppkomma i samband med användning av informationsteknik i såväl privat som offentlig verksamhet. En del av uppdraget redovisas i detta delbetänkande som kartläggningen och analyserna av riskerna för integritetsintrång samt ett övervägande om behovet av ett integritetsskydd. I det fortsatta arbetet har kommittén arbetat med att följa upp effekterna i lagstiftningsarbetet av den förstärkning av grundlagsskyddet för den personliga integriteten, som genomfördes 2011. I slutbetänkandet presenterar kommittén också förslag på åtgärder för att minska de integritetsrisker som kartlagts.

Ärendet

Under 2018 börjar den nya dataskyddsförordningen tillämpas vilket kommer att innebära att personuppgiftslagen upphör att gälla och en mängd lagar och andra regler kommer anpassas till den direktverkande EU-lagstiftningen istället. I och med att vi lever en större del av våra liv på internet och därav lämnar efter oss elektroniska spår som går att använda emot oss försämras den personliga integriteten. För att bryta den negativa utvecklingen för den personliga integriteten behövs enligt kommittén en utvärdering av grundlagsskyddet samt framtagande av uppförandekoder.

Uppförandekoder syftar till att tydliggöra regelverket kring hanteringen av personuppgifter i olika verksamheter. Kommittén föreslår att vissa myndigheter får i uppdrag att framställa uppförandekoder för verksamheter inom myndigheter eller branscher. E-hälsomyndigheten föreslås få i uppdrag att initiera och stödja framtagandet av uppförandekoder för personuppgiftsbehandling inom hälso- och sjukvården samt socialtjänsten. Som stöd i att tillämpa uppförandekoden förslås samma myndighet att upprätta ett sekretariat.

Dagens lagstiftning brister i vissa områden på hur personuppgifter ska hanteras. För att minska felbedömningar av gällande regler föreslår kommittén vidare utredningar av lagförslag inom dessa områden.

Inom socialtjänsten föreslår kommittén att personuppgiftsbehandlingen ska regleras i en egen lag, i likhet med hälso- och sjukvården. Denna lag bör utformas med beaktande av det lagstiftningsutrymme som dataskyddsförordningen ger.

Inom hälso- och sjukvården föreslår kommittén att ett kapitel i patientdatalagen ska samla och förtydliga bestämmelser gällande vårdgivarens samt hälso- och sjukvårdspersonalens ansvar.

Integritetskommissionen anser att det finns risker som följd av brister i myndigheternas kompetens när det gäller IT-utveckling. Något som skulle kunna avhjälpas med ett kompetenscenter vilka skulle kunna bidra till att den offentliga förvaltningen blir bättre kravställare i upphandlingar, bland annat vad gäller kraven på inbyggd integritet och informationssäkerhet. Därför anser kommittén att regeringen bör uppdra åt den myndighet, som får det samlade ansvaret för den offentliga förvaltningens digitalisering, att inrätta ett kompetenscenter för frågor kring anskaffning och användning av externa IT-tjänster.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av administrativa avdelningen i samråd med äldre- och socialtjänstavdelningen.

Pensionärsrådet har tagit del av ärendet och kommit in med synpunkter.

Pensionärsrådets synpunkter

Pensionärsrådets synpunkter avser kapitel 7 Hälso- och sjukvård och välfärdsteknik inom socialtjänsten (SOU 2017:52). Aspekterna fokuserar på främjandet av den enskildes personliga integritet.

Integritetskommittén presenterar i utredningen listor med brister i hanteringen av informationssystem för personuppgifter inom såväl hälso- och sjukvård som socialtjänst. För att komma till rätta med problemen föreslår integritetskommittén, att en myndighet skall få i uppdrag att stödja utarbetandet av uppförandekoder för verksamhet inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. En myndighet bör ges i uppdrag att förvalta de gemensamma uppförandekoderna. När det gäller uppförandekoder i dataskyddsförordningens mening, anger utredaren att sammanslutningar som företräder personuppgiftsansvariga inom en viss bransch eller sektor skulle kunna specificera hur man i praktiken skall tillämpa dataskyddsförordningens bestämmelser. I ett samarbete mellan personuppgiftsansvariga inom hälso- och sjukvård och socialtjänst skulle man kunna enas om gemensamma uppförandekoder. En norsk förebild åberopas.

Integritetskommittén har även bedömt behovet av att införa bestämmelser om legala företrädare för personer med nedsatt beslutsförmåga, där företrädarna måste ha befogenhet att ta ställning till såväl vård- och omsorgsinsatser som personuppgiftshantering. I övrigt hänvisar Integritetskommittén till tidigare utredningar för att reglera höjandet av integriteten vid hantering av personuppgifter

Pensionärsrådet anser med utgångspunkt i de brister som utredaren noterat att det givetvis är bra om olika vårdgivare kan komma fram till gemensamma uppförandekoder för behandling av personuppgifter. Att lägga detta ansvar på personuppgiftsansvariga utan tydligt lagstöd torde inte garantera att bristerna elimineras. Det krävs lagrum och bindande föreskrifter som vägledning för uppförandekoderna. Den eller de myndigheter som har befogenhet att utfärda föreskrifter bör även ha ett tillsynsansvar samt sanktionsmöjligheter. Lagar och föreskrifter bör vara möjliga att tolka för såväl professionen som den enskilde.-

Det är gott och väl att ta vara på goda exempel i grannländerna, men en grundlig genomlysning av de svenska systemen för informationshantering och välfärdsteknik bör inte försummas. Dagliga rapporter om problem med datasäkerhet kan föras tillbaka till en del av de brister som utredaren noterat. Kanske bör även kunskapsläget vid upphandling av IT-tjänster uppmärksammas.

Beträffande ställföreträdare för beslutsoförmögna framgår det inte hur dessa skall förhålla sig till god man eller förvaltare utsedda av Överförmyndaren. Framtidsfullmakten som nämns skulle ge möjlighet till hjälp vid ansökan om socialt bistånd och samtycka till personuppgiftsbehandling men säger ingenting om hur personer med nedsatt beslutsförmåga skall kunna dra nytta av välfärdsteknik med bibehållen integritet.

Beträffande ställföreträdare för beslutsoförmögna framgår det inte hur dessa skall förhålla sig till god man eller förvaltare utsedd av överförmyndarnämnden.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig positiva till slutbetänkandets slutsatser och förslag.

Den nya dataskyddsförordningen kommer att ställa krav på oss som myndighet och de förslag som integritetskommissionen presenterar innebär tydligare förhållningsregler och ökat stöd för att tillämpa

hanteringen av personuppgifter. Detta innebär en säkrare hantering och ökar den personliga integriteten för medborgarna vilket förvaltningen ser som positivt.

I kapitel 7, hälso- och sjukvård och välfärdsteknik inom socialtjänsten ger utredningen som förslag att upprätta branschspecifika uppförandekoder och att ge uppdraget till en myndighet att initiera och stödja det arbetet. Förvaltningen välkomnar förslaget med uppförandekoder för att underlätta tolkningen och för att kunna hitta konkreta verktyg för att tillämpa dataskyddsförordningen i specifika branscher.

I takt med det ökade behovet och intresset för välfärdsteknik inom socialtjänsten samt det faktum att de bestämmelser som reglerar personuppgiftshantering inom socialtjänsten är utspridda i olika författningar, så är förvaltningen positiv till en ny lagstiftning som reglerar hanteringen av personuppgifter inom socialtjänsten.

Utredningen föreslår att det behöver införas bestämmelser om legala företrädare för personer med nedsatt beslutsförmåga i vård- och omsorgssituationer. Företrädarna måste ha befogenhet att ta ställning till såväl vård- och omsorgsinsatser som den personuppgiftshantering som hör ihop med dessa. Frågan om ställföreträdare är under beredning i Regeringskansliet och förvaltningen inväntar direktiv i frågan. Frågan om ställföreträdare behöver även ställas i relation till dagens reglering om god man, förvaltare och framtidsfullmakter.

Förvaltningen anser det önskvärt att staden centralt tar fram ett stöd för nämndernas anpassning till den nya dataskyddsförordningen. Så att personuppgifter hanteras på ett likvärdigt sätt i stadens verksamheter.

Bilaga

Så stärker vi den personliga integriteten – remiss från kommunstyrelsen